

Offentliggørelse af projekt om regulering af Mønsted Å ved matr.nr. 1g Bryrup Gde., Mønsted og 1f Gundelund By, Mønsted

Viborg Kommune offentliggør hermed forslag til et projekt om regulering af Mønsted Å ved matr. nr. 1g, 1h og 1d Bryrup Gde., Mønsted og 1f Gundelund By, Mønsted. Projektet er indsendt af matrikelejerne (Løjstrup Dambrug A/S) og omhandler etablering af sandfang, genslyngning og udlæg af gydegrus i forbindelse med optimeringen af dambrugsdriften.

Offentliggørelse

Projektet vil blive offentliggjort dags dato i henhold til § 15 i Bekendtgørelse om vandløbsregulering og -restaurering m.v. (BEK nr. 834 af 27. juni 2016).

Ansøgningsmaterialet kan findes på [Vandløb - Viborg Kommune](#).

Eventuelle indsigelser til projektet kan inden 4 uger sendes skriftligt til:

Viborg Kommune, Natur og Vand, Prinsens Alle 5, 8800 Viborg eller naturogvand@viborg.dk.

Efter offentlighedsfasen skal projektet endelig godkendes efter vandløbsloven. Efter godkendelsen er der 4 ugers klagefrist, inden projektet må udføres. En eventuel klage behandles af Miljø- og Fødevarerklagenævnet.

Projektet vurderes at kræve en dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3.

Projektet

Projektet omhandler adskillelse af dambrugets drift og vandløbet ved at lukke det tidligere forløb, genslynge vandløbet i et nyt forløb, udlægge gydegrus og etablere et sandfang. Etableringen af det nye vandløbsforløb sker i dambrugets tidligere plantelaguner og bliver 156 meter langt. Det tidligere vandløbsforløb bliver lukket, så der ikke kan sive vand til det nye forløb. I forbindelse med projektet bliver der bedre muligheder for at etablere renseforanstaltninger for dambruget. Udlæg af gydegrus og etablering af sandfang forventes at bidrage til målopfyldelse.

Redegørelse for målsætning af vandløb og hensigt med reguleringsprojektet
Mønsted Å er målsat til god økologisk tilstand i vandområdeplanerne 2021-2027. Den nuværende samlede økologiske tilstand af vandløbet er moderat. Formålet med nærværende reguleringsprojekt er at adskille dambruget fra vandløbets forløb, så vandløbets naturlige forløb genskabes så vidt muligt. Sekundært er

Dato: 10-02-2026

Sagsnr.: 25/28468
Sagsbehandler: vpmlhntn

Direkte e-mail: mlhntn@viborg.dk

Side 1 af 7

formålet at forbedre forholdene i vandløbet i form af bedre gydemuligheder for ørred og større variation for smådyrsfaunaen tilknyttet vandløbet. Projektet kan derfor medvirke til, at Mønsted Å opnår en bedre økologisk tilstand.

DK vandområde ID: c00395 Mønsted Å og Afløb Movsø

Samlet økologisk tilstand:	Moderat økologisk tilstand
Bemærkning til samlet økologisk tilstand:	Miljøkvalitetskravet er overskredet for et eller flere nationalt specifikke miljøfarlige forurenende stoffer
Kemisk tilstand:	God kemisk tilstand
Økologisk tilstand, planter (makrofyter):	Moderat økologisk tilstand
Økologisk tilstand, smådyr (bentiske invertebrater):	God økologisk tilstand
Økologisk tilstand, alger (fyto-benthos):	Høj økologisk tilstand
Økologisk tilstand, fisk:	God økologisk tilstand
Økologisk tilstand, nationalt specifikke stoffer:	Ikke-god økologisk tilstand

Projektbeskrivelsen er vedlagt høringen. Der er tidligere lavet en VVM-screening af projektet i august 2025, hvor det vurderes, at projektet ikke kræver en miljøvurdering i henhold til miljøvurderingsloven. VVM-screeningen vurderes at omfatte denne regulering.

Projektbeskrivelsen vurderes at opfylde kravene til indhold angivet i § 12, stk. 1 i Bekendtgørelse om Vandløbsregulering og -restaurering m.v. nr. 834 af 27.06.2016.

Redegørelse for afstrømningsmæssige og afvandingsmæssige konsekvenser af reguleringen

Bryrup Dambrug er i dag indrettet på en måde, hvor Mønsted forløber ind imellem de tekniske anlæg til dambrugsproduktionen. Blandt andet krydses vandløbet af adskillige forbindelsesrør, der fører vandet rundt mellem de forskellige bassiner på dambruget. I forhold til vedligeholdelse af vandet er det yderst u hensigtsmæssigt og kan give problemer med grødepropper der hænger fast i de tværgående rør. Projektet adskiller Bryrup dambrug og Mønsted Å og angiver etablering af et sandfang opstrøms Bryrup dambrug på 5 gange 20 meter med en dybde på 1,5 meter. Viborg Kommune påtænker at stille vilkår til placeringen af sandfanget, så hensyn til natur og miljø tilgodeses. Sandfanget vurderes ikke at ændre på de afvandingsmæssige forhold for vandløbet, fordi omfanget følger de gængse udregninger af størrelse på et sandfang til et vandløb med en bredde på 1 meter.

Udlæg af gydegrus i to områder på hhv. 80 meter og 33 meter med en blanding af 85 % nøddesten og 15 % singels vurderes ikke at påvirke afstrømningen i vandløbet. Sammensætningen følger anbefalingen til vandløb med en bredde

under 3 meter. Viborg Kommune påtænker at stille vilkår om størrelsen på gydegrus og udlægsdybden. Udlæg af gydegrus forventes at bidrage til bedre forhold for gydende ørreder og smådyr, som er tilknyttet vandløbet.

Genslyngning af Mønsted Å vurderes at forbedre vandløbets naturtilstand, men vurderes ikke at påvirke afstrømnings- og afvandingsforhold væsentligt, da vandløbet bliver dimensioneret efter den målte vandføring i station 4.306 m. Mønsted Å er et QH vandløb, hvilket betyder, at afvandingen bliver målt ved udvalgte stationer som repræsenterer længere strækninger. Derudover er der fastlagt flere kontrolstationer i Mønsted Å hvor den ene findes lige efter broen ved Bryrup dambrug i station 4.306 m.

Projektbeskrivelsen indeholder ikke en beregning af den forventede afstrømning efter projektets afslutning, men Viborg Kommune påtænker at stille vilkår om bundkote, bredde, fald og hældning på anlæg, så vandføringsevnen sikres. Derudover skal skalapælen ved station 4.306 meter bevares.

Den ansøgte placering af de forskellige tiltag kan ses i det vedlagte ansøgningsmateriale. Sandfanget ønskes placeret umiddelbart opstrøms dambruget. Det første område med gydegrus ligger langs med dambruget, hvor det andet område med gydegrus ligger umiddelbart nedstrøms dambruget. Genslyngningen sker langs dambruget i forbindelse med at dambrugets plantelaguner flyttes. Forløbet udgraves og genslynges hvor bundkoten fra det oprindelige vandløb skal fastholdes ved start og slut. Viborg Kommune forventer også, at anlæg på strækningen, der genslynges ligner det naturlige forløb umiddelbart nedstrøms dambruget.

Projektet indeholder en beskrivelse af de miljømæssige konsekvenser af tiltagene. Samlet vurderes projektet at påvirke forholdene positivt for særligt beskyttede arter som f.eks. odder og bæklampret, fordi de fysiske forhold i form af gydemuligheder, stryg og skjul bliver forbedret. Opstrøms og nedstrøms dambruget er Mønsted Å kortlagt som vandløb med vandplanter. Dele af tiltagene er ansøgt til at ligge i habitatkortlagt natur. Viborg Kommune påtænker at træffe afgørelse om placeringen af tiltagene.

Oversigt over de af projektet omfattede ejendomme, der ønskes inddraget i projektet

Berørt matrikel og ejerlav	Part
1f Gundelund By, Mønsted	Nabo til projektet, og som afgiver jord til projektet
1a Bryrup Gde., Mønsted	Nabo til projektet
2b Gundelund By, Mønsted	Nabo til projektet

Overslag over udgift med forslag til fordeling

Projektbeskrivelsen angiver et overslag på 973.520 kr. ekskl. moms for jordarbejderne. Ansøger afholder alle udgifterne i forbindelse med projektet og det fremtidige vedligehold af sandfanget. Viborg Kommune har fortsat vedligeholdelsen af Mønsted Å.

Tidsplan for arbejdets udførelse

Projektet forventes igangsat april 2026 og færdiggjort september 2026.

Har du spørgsmål eller kommentarer, er du velkommen til at kontakte mig på tlf. 8787 5578 eller naturogvand@viborg.dk.

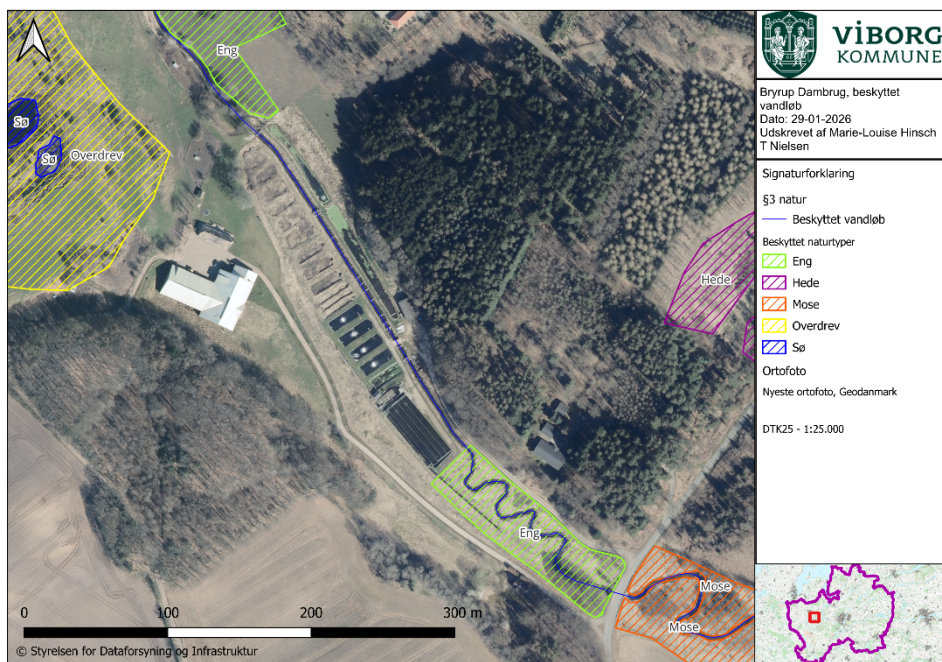
Med venlig hilsen
Marie-Louise Hinsch T. Nielsen
Biolog

Bilag: Oversigtskort

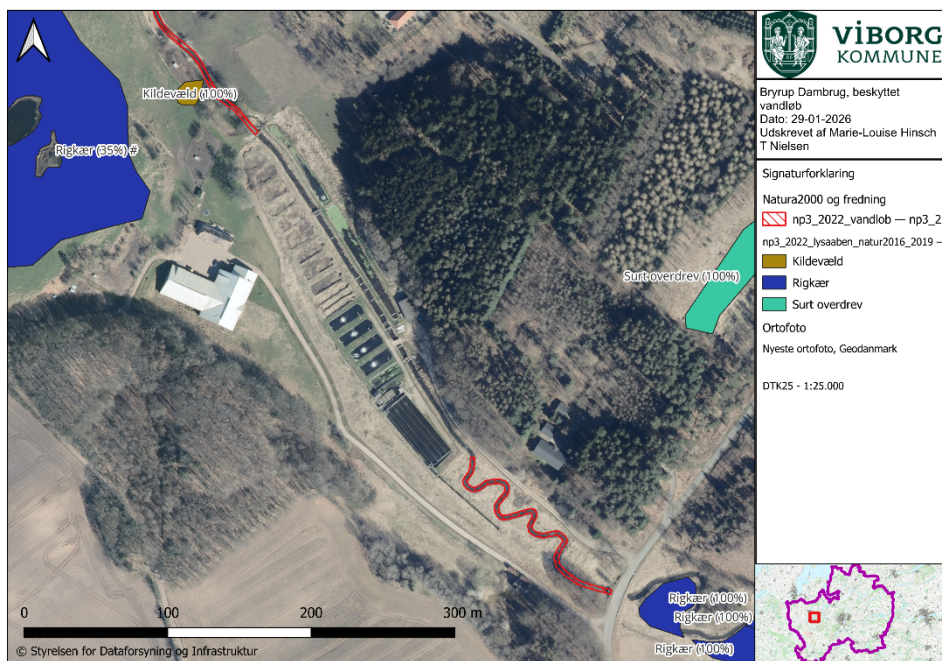
Kopi til:

- SGAV, mail@sgav.dk
- Slots- og Kulturstyrelsen, post@slks.dk
- Danmarks Naturfredningsforening – lokal, dnviborg-sager@dn.dk
- Dansk Ornitologisk Forening – national, natur@dof.dk
- Dansk Ornitologisk Forening – lokal, viborg@dof.dk
- Dansk Botanisk forening Jylland, dbf.oestjylland@gmail.com
- Dansk Entomologisk Forening, entomologiskforening@gmail.com
- Dansk forening for rosport, dffr@roning.dk
- Dansk kano- og kajakforbund, miljo@kano-kajak.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, post@sportsfiskerforbundet.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund lokal, himmerland@sportsfiskerforbundet.dk
- Danske Vandløb, dv@danskevandloeb.dk
- Friluftsrådet LimfjordSyd, Viborg@friluftstraadet.dk
- Kystdirektoratet, kdi@kyst.dk
- Viborg Museum, oldtid@viborg.dk
- Ferskvandsfiskeriforeningen, nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk
- Viborg Sportsfiskerforening, Jørgen Buch, formand@vsf.dk
- Jørn Kristensen, jorn-k@post8.tele.dk
- Dansk Fritidsfiskerforbund, teamstr@gmail.com
- Fiskerikontrollen i Nykøbing Mors, inspektoratvest@fiskeristyrelsen.dk
- Ejer af matrikel nr. 1d Bryrup Gde., Mønsted
- Ejer af matrikel nr. 1f Gundelund By, Mønsted
- Ejer af matrikel nr. 1a Bryrup Gde., Mønsted
- Ejer af matrikel nr. 2b Gundelund By, Mønsted

Bilag 1: oversigtskort

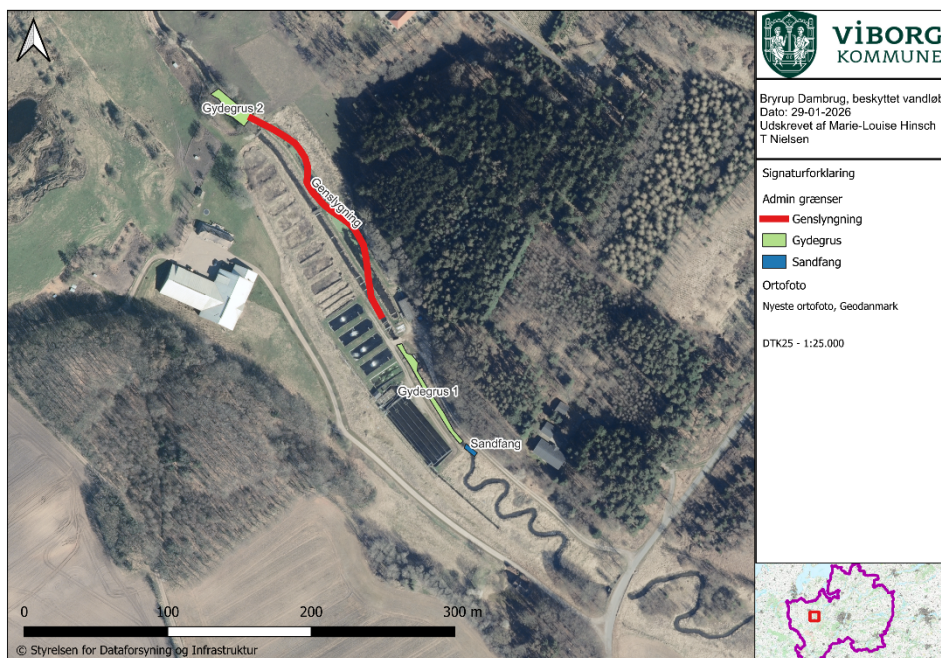
Figur 1: Oversigtskort af området. Bryrup dambrug ses i midten af billedet. Grøn skravering viser beskyttet eng, gul skravering viser beskyttet overdrev og lille skravering viser beskyttet hede. Vandløbet er beskyttet efter Naturbeskyttelsesloven §3. Ortofoto forår 2025.

Figur 2: Oversigtskort med angivelse af kortlagt habitatnatur. Mønsted Å er kortlagt som vandløb med vandplanter. Der er kortlagt surt overdrev i moderat tilstand, kildevæld i ringe tilstand og riggær i god tilstand i nærheden af projektområdet.

Figur 3: Ortofoto 2025. Den grønne skravering viser udbredelsen af Natura 2000 område nr. 39 Mønsted og Daubjerg kalkgruber og Mønsted Ådal.

Figur 4: Ortofoto 2025. Billedet viser skitse af projektiltagene.

